

Positiivinen ja negatiivinen vahviste

alkuperäinen teksti: Morten Egtvedt
suomennos: Päivi Nietosvaara

Kun kuulee koiraihminen keskustelevan koulutusmenetelmistä, voi joskus tulla mieleen, että puhuvatko he samasta eläinlajista. Kuvittele vaikka tilanne, että olet kutsunut kotiasi päivälliselle kokeneen lintukoirien kouluttajan ja taitavan tottelevaisuuskouluttajan. Niin kuin aina, kun koiraihmiset kokoontuvat, muuttuu keskustelu nopeasti aika sisäänpäin lämpiäväksi ja jo alkuruuan aikana on siirrytty koiramaailman juuruihin.

Ensin keskustellaan naapurin briardista, joka on jostain syystä kehittänyt oman ”tervehdysrituaalinsa”. Se nojaa etutassuillaan vasten niitä ihmisiä, joita se haluaa tervehtiä. – ”Pukkaa polvella koiraa rintakehään”, sanoo toinen kouluttajista. – ”Käännä koiralle selkäsi, äläkä kiinnitä siihen huomiota ennen kuin se seisoo kaikilla neljällä jalallaan”, sanoo toinen kouluttajista. ”Vai niin”, ajattelet itse ja jatkat syömistä.

Pääruuan aikana alatte keskustella siitä, miksi niin monet koirat toimivat kilpailuissa huomattavasti nopeammin kuin harjoituksissa. – ”Koira tietää, että kun olette kentällä, et voi käydä siihen käsiksi”, sanoo toinen kouluttajista. – ”Koira tietää ettei se kentällä saa palloa tai makupalaa”, sanoo toinen kouluttajista. ”Ei?” ajattelet, samalla, kun vilkuilet keittiöön jälkiruokaan päin.

Sitten alatte syödä jälkiruokaa. – ”Sinun pitää olla johdonmukainen. Kun olet sanonut koiralle ”istu” koiran on istuttava halusi se sitä tai ei”, sanoo toinen kouluttajista. – ”Jos koira ei tottele käskyä, olet edennyt sen koulutuksessa liian nopeasti. Helpota harjoitusta ja yritä uudelleen”, sanoo toinen kouluttajista.

Tässä vaiheessa olet jo niin hämmentynyt, että ruokahalusi on kokonaan kadonnut. Kun kouluttajat alkavat keskustella noudon opettamisesta, arvelet parhaimmaksi livahtaa vessaan. Oven läpi kuulet sellaisten sanojen kuin ”pakkonouto” ja ”takaperinketjutus” kaikuvan ilmassa, kun äänenvoimakkuus samalla kasvaa entisestään.

Molemmat kouluttajat tarjoavat käsiteltävään ongelmaan lisää vastakkaisia ratkaisuehdotuksia. Ilmiselvästi he ovat täysin eri mieltä, eivätkä pysty ymmärtämään, kuinka toinen on voinut onnistua koulutuksessaan yhdenkään koiran kanssa. Samalla kuitenkin tiedät, että molemmat ovat päässeet erittäin hyviin tuloksiin omien koiriensä kanssa.

Miten sitten on mahdollista, että he ovat niin eri mieltä? Voiko se johtua tarjoamastasi ruuasta? Lue eteenpäin, niin saat ehkä vastauksen kysymyksiin.

Vahvistaminen

Koiran (ja myös ihmisen) käyttäytyminen ei ole niin sattumanvaraista kuin voisi kuvitella. Voidaan todeta, että suurin osa toiminnasta on selvästi tavoitteellista. Toiminnalla (käytöksellä) on aina oma tehtävänsä ja päämääränsä. Kun otamme kiinni oven kah-

vasta, saamme aukaistuksi oven. Kun koira vetää taluttimessa, se pääsee nopeammin eteenpäin. Kun kierrämme vesilammikon, vältymme kastelemasta jalkojamme. Koira, jolla on sähköpanta, jättää sähköiskun välttääkseen riistan rauhaan (ainakin niin kauan kuin sillä on sähköpanta kaulassa).

Kaikista näistä neljästä esimerkistä ilmenee, että toiminta on tavalla tai toisella kannattavaa. Joko saamme aikaan jotain, mitä haluamme (ovi aukeaa, koira pääsee nopeammin houkuttelevan hajun luokse) tai sitten vältämme jonkun epämiellyttävän asian (jalkojen kastumisen tai sähköiskun). Kaikissa näissä tilanteissa vahvistetaan käyttäytymistä. Eli joutuessamme myöhemmin vastaavaan tilanteeseen, todennäköisyys sille, että toistamme samanlaisessa tilanteessa käyttäytymisemme, kasvaa.

Esimerkistä voimme todeta, että on kahta erilaista vahvistetta. Ensimmäistä kutsumme positiiviseksi vahvisteksi. Puhekielessä puhumme palkkiosta. Kun käyttäytymisemme johtaa siihen, että saamme jotain haluamaamme, on todennäköistä, että toistamme käyttäytymisemme vastaavassa tilanteessa.

Toimimme myös usein tietyllä tavalla välttääksemme jonkin epämiellyttävän asian. Tätä kutsutaan negatiiviseksi vahvisteksi. Jos käytöksemme johtaa siihen, että vältämme jonkin epämiellyttävyyden, on todennäköistä, että käyttäydymme samoin, kun seuraavalla kerralla joudumme vastaavaan tilanteeseen.

On yleensä helppo nähdä koiran sen hetkisestä käyttäytymisestä, johtuuko sen käyttäytyminen positiivisesta vai negatiivisesta vahvistesta. Seuraavalla kerralla, kun seuraat tottelevaisuuskokeita, keskity katsomaan koiran vartalon- ja kasvojenkieltä. Tarkkaile myös ohjaajan käyttäytymistä ja äänenkäyttöä. Koira, joka työskentelee saadakseen tennispallon tai makupalan, näyttää erilaiselta kuin koira, joka työskentelee välttääkseen nykyisyn pannasta, nopean ojennuksen tai muun epämiellyttävyyden. Asiaa tuntemattoman silmissä näyttää siltä kuin kummatkin koirat toimisivat täsmälleen samalla tavalla. Molemmat koirat suorittavat liikkeen ja tottelevat ohjaajan käskyä. Mutta nämä kaksi koiraa elävät aivan erilaisissa maailmoissa.

Käyttäytyminen on aina itsekästä

Laajalle levinnyt väärinkäsitys on se, että koirat tekisivät asioita sen takia ”koska sanomme sille, että sen täytyy tehdä niin”, ”että se työskentelisi meille”, ”että meillä on hyvä johtajuus/olemme pomoja” jne. Koira työskentelee, joko negatiivisen tai positiivisen vahvisteen vuoksi. Muita vaihtoehtoja ei ole!

Käskysanamme ei ole muuta kuin tieto siitä, että jos koira tekee käskemämme asian juuri nyt, se voi saada makupalan tai sitten se välttää epämiellyttävän ojennuksen (riippuen siitä, millä tekniikalla se on koulutettu). Toisin sanoen, koiran käyttäytyminen on edullista nimenomaan sen itsensä kannalta. Se ei tottele käs-

kysanaa, jotta ohjaaja voisi paremmin (saadakseen ohjaajan tyytyväiseksi), vaan siksi, että siitä on koiralle itselleen hyötyä. Koiranohjaaja, joka sanoo, että "koiran on toteltava, koska sanon niin" kouluttaa koiraansa pääasiassa negatiivisten vahvisteiden kautta, jos asiaa tarkastellaan lähemmin.

Väite, että koira yrittäisi miellyttää ohjaajaa, on siten perusteeton. Yleensä asia on niin, että koira on huomannut saavansa vähemmän epämiellyttäviä tuntemuksia (rangaistuksia), kun se tekee kuten käsket, eikä niin, että se jotenkin syvemmin ymmärtäisi tunnetilojasi.

Kiitos, kehuminen

Onko kehuminen aina positiivinen vahviste? Useimpien mielestä asia on näin. Mutta koirahan ei alkujaan ymmärrä, mitä "hyvä koira" tarkoittaa ennen kuin asiayhteys sille opetetaan. Kehuminen voi itse asiassa merkitä eri asiaa eri koirille.

Koira, joka koulutetaan pääasiassa positiivisin vahvistein, saa kehuja juuri ennen kuin sille annetaan tennispallo tai makupala. Tälle koiralle sanat "hyvä koira" merkitsevät samaa kuin "palkkio tulossa". Koiran silmistä voi melkein nähdä, kun se ajattelee, että kohta tennispallo singahtaa lentoon. Tässä tilanteessa voidaan sanoa, että kehuminen on ehdollinen (toissijainen), positiivinen vahviste (jos halutaan käyttää hienoja sanoja).

Koira, joka koulutetaan pääasiassa negatiivisin vahvistein, saa myös silloin tällöin kiitossanoja, mutta tässä tapauksessa sanoilla on eri merkitys. Tälle koiralle kehumisen merkitys on yksinkertaisesti se, että "juuri nyt minulla ei ole riskiä joutua rangaistuksi". Eli toisin sanoen, olennaisin asia tässä on se, että kun koira kuulee kehumissanat se on "turvassa" ja välttyy ojennuksilta pieneksi hetkeksi. Tässä tapauksessa kehumissana on ehdollinen, negatiivinen vahviste.

Monet ajattelevat, että he harjoittelevat positiivisesti, koska kehuvat koira, kun se tekee oikein. Mutta kun katsellaan lähemmin näitä koiria, ne työskentelevät vain välttääkseen rangaistuksen. Kehuminen ilmoittaa niille, että juuri tällä hetkellä ei ole riskiä joutua rangaistuksi, mutta niiden käyttäytyminen pidetään yllä negatiivisen vahviteen avulla. Jos tämä ohjaaja lopettaakin virheistä ojentamisen ja vain kehuu kuten aikaisemminkin, koira alkaa todennäköisesti toimia huonommin, koska sen työskentely on perustunut vain rangaistuksen välttämiseen ja se on todellinen syy siihen, miksi koira tottelee.

On myös kolmas vaihtoehto. Siinä koira ei yhdistä kehumista mihinkään. Ohjaaja on kuullut, että koira pitää kehua, joten niin hän myös tekee. Usein hän kehumalla ja jotain pientä mukavaa tekemällä houkuttelee koiran seuraamaan mukana. Kehumisen seurauksena ei tapahdu mitään erikoista, ja näin ollen sillä ei ole koiralle mitään merkitystä. Siitä tulee vain "taustamusiikkia" ilman signaaliarvoa, eikä siitä ole minkäänlaista hyötyä koulutusta ajatellen.

Kuka on oikeassa?

Kun nyt tiedämme vähän enemmän vahvistamisesta, voimme palata alussa mainittuihin kouluttajien mielipiteisiin. Kuka oikeastaan on oikeassa?

Miksi koira toimii niin huonosti kilpailuissa? Johtuuko se siitä, että koira tietää, ettei ohjaaja voi rangaista sitä vai siitä, että se tietää, ettei se kuitenkaan saa mitään palkkiota kilpailuissa? Kuulostaa ehkä oudolta, mutta molemmat ohjaajat ovat yhtä oikeassa.

Koiraan, jota harjoitetaan pääasiassa negatiivisten vahvisteiden avulla, sopii parhaiten ensimmäinen selitys. Useiden kilpailujen jälkeen koira on huomannut, että se on "turvassa" kilpailukentällä huolimatta siitä mitä se tekee. Ei siis ole oikein sanoa, että koira "ymmärtää", ettei ohjaaja voi rangaista sitä. Voisi pikemmin sanoa, että koira, joka on koulutettu pääasiassa negatiivisilla vahvis-

teilla, elää siinä uskossa, että niin kauan kun ohjaaja ei rankaise sitä, se toimii oikein. Kun koira toimii huonosti kilpailuissa, eikä ohjaaja voi korjata suoritusta, vahvistetaan koira itse asiassa siitä, että koira toimii huonosti! Se, ettei korjaa liikettä, "viestittää" koiralle, että se tekee oikein siitä huolimatta, että pisteet ja luokanvaihtomahdollisuus haihtuvat taivaan tuuliin. Tietyt ohjaajat, jotka joutuvat tähän tilanteeseen, ajattelevat, että koira tietää tekevänsä väärin. Mutta asia ei ole näin! Päinvastoin, koira toimii täysin oikein (omasta näkökulmastaan katsoen) niin kauan kun sen suoritusta ei korjata – niin kurjaa kuin se onkin. Sellainen koira, joka on koulutettu positiivisten vahvisteiden avulla, voi muutaman kilpailun jälkeen huomata, ettei se saa palkkiota vaikka se tekisi asiat kuinka hyvin. Sitä myötä häviää työskentelyhalu taivaan tuuliin. Tässä tapauksessa toinen kouluttaja on oikeassa.

Ratkaisu molempiin tilanteisiin on se, että harjoittelun on oltava niin kilpailunomaista kuin mahdollista. Kouluttajan, joka käyttää pääasiassa negatiivista vahvistetta, on opetettava koira toimimaan niin virheettömästi ja täydellisesti kuin kilpailuissakin, jotta hän voi olla täysin varma, ettei koira tee virhettä. Jos koira suorittaa liikkeen väärin kilpailuissa, eikä ohjaaja voi rangaista sitä, koira oppii, että "kilpailuissa tämä toimintatapa on hyväksyttävä".

Kun koira koulutetaan pääasiassa positiivisten vahvisteiden avulla, koira täytyy totuttaa tekemään useita asioita peräjälkeen ja työskentelemään pitkään ennen palkkiota. Tavoite on se, että koira tekee kaikki kilpailuliikkeet ja lopuksi saa tennispallon tai makupalan palkkioksi (kentän ulkopuolella tietty). Mutta tämä on opetettava koiralle vähitellen. Harjoitellessa palkkio tulee milloin tahansa harjoituksen aikana – vain tosi harvoin palkkio annetaan vasta lopuksi, kun kaikki liikkeet on suoritettu. Myös tässä tapauksessa harjoittelun pitää olla mahdollisimman lähellä varsinaista kilpailutilannetta, jottei koira oppisi, että kilpailuissa on paljon pienemmät mahdollisuudet saada palkkio kuin harjoituksissa. Koira hoksaa nopeasti, että "Ahaa, tämän tilanteen tiedänkin. Nyt ei ole mitään mieltä rasittaa itseään, sillä en saa kuitenkaan haluamaani palloa".

Johdonmukaisuus

Pitäkö olla "johdonmukainen" vai vain olla välittämättä, kun koira tekee väärin? Tälläkin kertaa molemmat kouluttajat ovat yhtä oikeassa, ja tässä onkin huomattava ero positiivisen ja negatiivisen vahviteen välillä.

Jos koulutat koira negatiivisilla vahvisteilla sinun on oltava erittäin "johdonmukainen" siinä mielessä, että koiran on oltava täysin vakuuttunut siitä, että jos se tekee väärin, seuraa ojennus – joka ikinen kerta ja kaikissa tilanteissa. Jos korjaat ei-toivotun käytöksen silloin tällöin, koira oppii erottamaan tilanteet, milloin se voi käyttäytyä oman mielensä mukaan. Jos ojennat koira vasta, kun olet toistanut kysymys useita kertoja, koira oppii, että sen ei tarvitse totella ennen kuin vasta esim. kolmannen kysymys jälkeen (tai ennen kuin äänensävy on tarpeeksi kiukkuinen). Siitä tuleekin ohje, että "kouluttajan täytyy näyttää, että hän tarkoittaa sitä mitä hän sanoo".

Positiivisin vahvistein koulutettavan koiran kanssa ei tarvitse olla yhtä "johdonmukainen" samassa merkityksessä kuin edellä mainitun kanssa. Jos koira ei kulje hyvin "vapaana seuraamisessa" se ei ole kriisi. Ohjaaja voi keskeyttää koko harjoituksen ("sorry, koiraseni – nyt et saa palkkiota") tai jatkaa vain matkaansa ja palkita koiran sitten, kun se taas seuraa tarpeeksi hyvin.

Kun koulutetaan positiivisin vahvistein, voidaan vähitellen ottaa käyttöön satunnainen palkitseminen. Se tarkoittaa sitä, että koira palkitaan keskimääräistä harvemmin, mutta koira ei koskaan tiedä etukäteen, milloin se saa palkkion. Jos onnistumme lisäämään aikaa, jonka koira joutuu työskentelemään ennen palkkiota, saamme vähitellen koiran yrittämään pitkänkin aikaa, siinä uskossa, että palkkio voi tulla minä hetkenä hyvänsä.

Jos koulutat koira negatiivisin vahvistein, et voi käyttää hyödyksi satunnaispalkitsemista. Negatiivinen vahviste on hyödyllinen vain

silloin, kun koira uskoo siihen, että joka kerta kun se tekee väärin, seuraa ojennus. On helppo huomata, että nämä kaksi koulutustapaa ovat perusasioiltaan täysin erilaiset. Kun harjoitellaan käyttäen negatiivisia vahvisteita, etsitään niitä tilanteita, joissa koira tekee virheen. Jokainen virhe on sitten korjattava ja vähitellen koira oppii erottamaan sen ”kapean toiminta-alueen”, jolla sen on pysyttävä välttääkseen ojennuksia.

Kun harjoitellaan positiivisen vahvistamisen kautta, ollaan paljon suvaitsevia virheille ja etsitään niitä tilanteita, joissa koira toimii oikein. Vähitellen koira oppii huomaamaan, mitkä toiminnot johtavat palkkioon ja mitkä taas eivät. Ei ole ihme, että harjoitteluohteet voivat olla niin erilaisia.

Mikä vahviste on ”paras”?

Kumpi sitten on parempi, positiivinen vai negatiivinen vahviste? Ehkä parasta on vain todeta, että molemmilla on erilainen vaikutus. Molemmat toimivat silloin, kun niitä käytetään oikein – ja molemmissa on varjopuolensa, jos ohjaaja ei ymmärrä tai osaa käyttää niitä oikein.

Negatiivinen vahviste voi johtaa siihen, että koira muuttuu passiiviseksi, eikä uskalla tehdä mitään itsenäisesti. Koira pelkää virheitä, ja kokee usein, että on parempi tehdä niin vähän kuin mahdollista. Ainakin niin kauan kuin ohjaaja ei pyydä tekemään mitään. Monet ajattelevat, että koiran pitääkin olla sellainen. Jos koira kuitenkin on tarkoitus käyttää tehtäviin, joissa vaaditaan suurempaa itsenäisyyttä (kuten pk-kokeet, pelastuskoirat jne.), tuossa menetelmässä on varjopuolensa.

Lisäksi on vaikeaa olla tarpeeksi täsmällinen, kun koulutetaan negatiivisin vahvistein. Välttääkseen ojennuksen koira voi keksiä jotain muuta, sen sijaan, että se tekisi sen, mitä siltä pyydät. Sitten sinun on korjattava sekin virhe, kunnes koira oppii, että tapa välttää rangaistuksia on tehdä juuri niin kuin pyydät.

Viimeiseksi, muttei vähäisempänä asiana, voi usein toistuva negatiivisten vahvisteiden käyttö johtaa stressiin ja siitä seuraaviin sairauksiin.

Jotkut koirat tuntuvat kestävän negatiivisia vahvisteita paremmin kuin toiset, koska ne ns. ”kääntyvät sisäänpäin” ja muuttuvat passiivisiksi. Monet koiranohjaajat joutuvatkin sitten ottamaan useita koiria ennen kuin löytävät koiran (tarpeeksi kovan), joka kestää tämän tyyppistä koulutusta. Yleensä voidaan todeta, että paimenkoirarodut kuten saksanpaimenkoira, bordercollie ja vastaavat ovat helpommin negatiivisin vahvistein koulutettavia kuin toiset rodut. Nämä rodut vastaavat usein negatiivisiin vahvisteisiin ottamalla entistä intensiivisemmän kontaktin ohjaajaan (monet ovat sitä mieltä, että nämä koirat ”pitävät” ojennuksista, mutta itse asiassa koirat työskentelevät kiven kovaan rauhoittaakseen ohjaajiaan). Sellaiset rodut kuin esim. suursnautseri, kultainennoutaja ja vastaavat muuttuvat vain happamiksi, passiivisiksi ja ”kuuroiksi”, jos niitä käsittelee kovin ottein. (”Miksi viihtyisin seurassasi, kun käsittelet minua tuolla tavoin?”).

Positiivisella vahvisteella ei ole varsinaisesti mitään varjopuolia, kun sitä käytetään oikein. Mutta tämä tekniikka vaatii sen, että kouluttajan on oltava huolellinen ”ajoittaja”. Jos palkinto tulee liian myöhään tai väärästä toiminnasta, se saa vastakkaisen merkityksen. Koira ei tosin tule pelokkaaksi tai passiiviseksi, muttei siitä tule juuri taitavampaakaan. Palkkion teho pitää myös sovittaa koulutettavan koiran (ja harjoituksen) mukaan, jottei toiminta liian korkealla stressitasolla. Taitava ohjaaja voi positiivisten vahvisteiden avulla opettaa koiran tekemään kaiken sen, mihin sen psyykinen ja fyysinen kapasiteetti on mahdollinen. Tämä harjoittelutapa on täsmällisempi, koska sen sijaan, että koira oppisi mitä se ei saa tehdä se oppii mitä saa tehdä.

Liikevarmuus

Monet koiranohjaajat käyttävät enimmäkseen positiivisia vahvisteita, kun kouluttavat koiralle uutta asiaa, mutta korostavat sitä, että myöhemmin koiralle on asetettava ”vaatimukset”. Tämä tarkoittaa sitä, että kun koira tekee virheen, sitä rangaistaan. Koulutus siis aloitetaan positiivisilla vahvisteilla, mutta sen jälkeen siirrytään negatiivisiin vahvisteisiin. Yleensä ajatellaan, että näin on välttämättä tehtävä, jotta koirasta tulisi ”varma” suorittaja. Tämä menetelytapa on yksi mahdollinen, muttei mitenkään välttämätön tapa. Yksikään miekkavalaan kouluttaja ei hyökkää kurittamaan valasta, kun se tekee väärin (se olisikin näky) ja silti näistä jättiläisistä tulee varmoja renkaan läpi hyppääjiä. Suoritusvarmuus saavutetaan vaihtelevalla vahvistamisella ja epäämällä palkkio (kala) silloin kun miekkavala toimii väärin tai ei tee tehtävää tarpeeksi hyvin ja/tai nopeasti.

Pitäisikö siis viitata kintaalla kaikille virheille, joita koira tekee ja palkita vain, kun se toimii oikein? Ei, valitettavasti asia ei ole aivan niin yksinkertainen. Asia olisi näin, jos kaikki positiivinen koiran elämässä tulisi ohjaajan takitaskusta, mutta yhteisöllisämme on paljon houkutusia. Tietenkään ei ole mitään järkeä jättää luoksetulo-kutsua noudattamatta jättänyttä koira vaille huomiota tai katsoa läpi sormien sitä, että koira menee nuuskiimaan mielenkiintoisia hajuja. Silloinkin, kun koira menettää ohjaajan tarjoaman palkkion, kun se ei tottele luoksetulo-kutsua, se saa palkkionsa siitä, että se pääsee karattuaan leikkimään toisen koiran kanssa. Maan nuuskiminen voi myös olla koiralle parempi palkkio kuin ohjaajan tarjoama. Koiran huomiotta jättäminen on tehokas keino vain niin kauan kuin me itse kontrolloimme sitä, mitä koira haluaa saada (huomiomme, makupalan taskusta tms.). Rajojen asettaminen, tai oikeammin sanottuna se, ettei anneta koiran saada vahvistetta ei toivotusta asiasta, on joissakin tilanteissa tarpeellista.

Kyllä kiitos, molemmat tavat ...?

Jos koulutettaessa käytetään sekä positiivisia että negatiivisia vahvisteita, on tarkkailtava yhtä asiaa. Voimme kuvitella itsellemme koiran, jota palkitaan sekä makupaloin että muulla tavoin kun se toimii oikein, mutta sille annetaan myös voimakkaita pakotteita silloin, kun se tekee väärin – ei mitenkään harvinainen tilanne. Kun koiraan harjoiteltaessa kohdistetaan liikaa rangaistuksia, vähenee palkkion tehokkuus. Koira voi keskittyä niin voimakkaasti rangaistusten välttämiseen, ettei se enää työskentele saavuttaakseen palkkion. Tämä liittyy siihen, että evoluution aikana on elämän jatkumisen kannalta ollut tärkeämpää välttää uhkaa kuin saavuttaa yksittäisiä etuja.

Lääketieteellisessä julkaisussa on asia ilmaistu seuraavasti: ”On erittäin mielenkiintoista havaita se, että kun aivoissa sijaitsevaa rangaistuskeskusta stimuloidaan (kiihotetaan) usein, tämä voi täysin lukita keskuksen, jossa palkitsemisen ja hyvän olon tunne sijaitsee. Tämä on todiste siitä, että rangaistus ja pelko vievät yliohteen aivoissa, jolloin ne voittavat palkitsemisen aiheuttaman hyvän olon ja tyytyväisyyden tunteen” (Guyton & Hall, 1996). Yksinkertaisemmin sanottuna: voit rangaista koira, kunnes olet raivosta sininen, mutta asia vain ”ei mene perille”. Koira työskentelee vain välttääkseen rangaistuksen – ei palkkion saavuttaakseen.

Yhteenveto

Kaikkea käyttäytymistä säätelee positiivinen ja negatiivinen vahviste. Tämä koskee niin koulutusta kuin myös kaikkia arkipäivän tapahtumia. Jos haluamme selittää ja ymmärtää koiran käytöstä, meidän on ymmärrettävä molempien vahvistetyyppien merkitys. Tämän artikkelin tarkoitus oli näyttää, että harjoittelu on tehtävä täysin eri tavoin riippuen siitä kumpaa vahvistetapaa halutaan käyttää. Kun ihmiset antavat täysin erilaisia koulutusohjeita, selitys on yleensä se, että niissä on takana erilainen tapa käyttää vahvisteita. Sen takia molemmat voivat olla oikeassa – omalla tavallaan.

Kaikkein tärkeintä on ymmärtää se, että vahviste on se, mikä saa koiran oppimaan – sekä huonot että hyvät tavat. Hyvä alku sille, että saat harjoituksistasi tehokkaammat, on miettiä, mitä vahvistetyyppejä käytät ja kuinka sitä käytät kussakin yksittäisessä tilanteessa.

Lähteet

Change, P. (1994) **Learning and Behavior**. Brooks & Cole Publishing Company.

Donaldson, J. (1996) **The Culture Clash**. James & Kenneth Publishers.

Guyton – Hall (1996) **Textbook of Medical Physiology**. Ninth edition. W.B. Saunders Company.

Horn – Øyen (1991) **Måレット Miljøarbeit**. Atferdsanalytisk arbeid med psykisk utviklingshemmede. GDR Forlag.

Mohlin, M. (1997) **Lydnadsboken**. Naturia.

Pryor, K. (1998) **Positiv forsterkning**. Kunsten å trene læere. NAFO.